

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR**

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82
E-pošta: info@kmetijski-zavod.si,
<http://www.kmetijski-zavod.si/>

Maribor, 10. 09. 2020

Kmetijska svetovalna služba Maribor
SADJARSTVO
Andrej Soršak, univ. dipl. inž.

LETOŠNJI PRIDELEK JABOLK V EU IN SLOVENIJI TER OBIRANJE SKUPINE SORT ZLATI DELIŠES IN JONAGOLD V PODRAVJU

Po ocenah združenja WAPA bo letošnji pridelek jabolk na evropski ravni zagotovo nižji od večletnega povprečja. Po zelo mili zimski so sledile hladne noči v mesecu aprilu in maju, ko je cvetela ali se je že oplodila večina sort jablan. Letošnje zaporedne zmrzali so zelo slabo vplivale na oploditev in kasnejši razvoj jabolk in so močno zmanjšale pridelek jabolk namizne kakovosti najbolj v vzhodnih državah (Poljska). Zaradi pozebe je pridelek zmanjšan tudi v Avstriji, na Slovaškem, Hrvaškem, Madžarskem in v Sloveniji. Pridelek jabolk v EU je ocenjen na 10,7 mio ton, kar je 2,5 mio manj od rekordnega pridelka leta 2018 in 1 % manj kot leta 2019. Po količini bo pridelek jabolk približno enak kot leta 2010. Zaradi neugodnih vremenskih razmer bo slabša fiziološka stabilnost jabolk in s tem skladiščna sposobnost.

V Sloveniji je prav tako mila in zelo sušna zima letos vplivala na zgodnje brstenje in cvetenje sadnega drevja. Spomladanske pozebe, ki so si zaporedno sledile že od 22. marca in vse do 10. maja 2020 sta na začetku poletja sledila dva kratka vročinska vala, ki pa sta bila pogostokrat prekinjena z obilnim deževjem –nalivi in neurji s točo vse do današnjih dni (zadnje neurje s točo 30. avgusta). Količina ocenjenega letošnjega domačega pridelka jabolk se je tako zmanjšala na 40.000-46.000 ton. Je pa že sedaj jasno, da bo tudi pri nas zaradi letošnjih vremenskih razmer (suša-pozebe-moča) fiziološka stabilnost jabolk slabša.

Podobno kot sorta gala, so se na letošnje vremenske razmere odzvale tudi druge drobnoplodne podolgovate sorte, ki zorijo kasneje (zl. delišes, pinova, braeburn...). Plodovi teh sort so kljub uspešnemu kemičnemu in kasneje pravočasnemu dodatnemu ročnemu redčenju precej drobnejši in fiziološko manj stabilni (velik delež plodov z nepopolno razvitimi vsemi pečkami v peščišu).

Druge pozno zoreče drobnoplodne in debeloplodne sorte jabolk okroglastih oblik so letošnje zmrzali prav tako zelo prizadele. Vendar je 30% preostanek oveseka plodičev na drevesih razvil do današnjih dni količinsko dober pridelek (jonagold, idared, fuji...). So pa vse te sorte v kasnejšem razvoju po fenofazi T-stadija, ko so se plodovi začeli debeliti, zaradi nepopolne oplodnje –brez ali z malo pečkami, razvile jabolka nepravilnih bolj ploščatih oblik v dokaj visokem deležu, 30-50%. Takšni nepravilno razviti plodovi pozno zorečih sort jabolk ob tako obilnih letošnjih poletnih padavinah bodo kljub vsem pravilno in pravočasno izvedenim pomotehničnim ukrepom in uravnoveženi listni prehrani s kalcijem vso rastno sezono do obiranja, najverjetneje imeli slabše skladiščne sposobnosti za daljše režime hlajenja tudi v sodobnih hladilnicah z ULO tehniko (plesnoba peščišča pri debeloplodnih sortah). Letošnjemu v povprečju teden dni

zgodnejšemu zorenju skupine sort in klonov gala so v prvi dekadi meseca avgusta zaradi otoplitve v zorenju sledile tudi preostale srednje in pozno zoreče sorte jabolk. Že sedaj pa je jasno, da bo zaradi obilice poletnih padavin v času zorenja pri vseh dvobarvnih sortah več težav s potrebnim deležem rdeče krovne barve vse do nastopa drevesne zrelosti, najbolj pri vseh standardnih sortah (jonagold, topaz, pinova, braeburn...). Zato bo zaradi pričakovane slabše notranje kakovosti jabolk ob obiranju ključnega pomena pravočasno obiranja in takojšnje ustrezno skladiščenja.

Rezultati analiz zrelosti sort skupine jonagold in zlati delišes, ki smo jih opravili so pokazali naslednje značilnosti:

- Povprečno izmerjene količine suhih snovi (sladkorji) so bili nižji, vendar pridobivajo v zadnjem, sončnem obdobju
- Trdote plodov v letošnjem letu hitreje padajo tudi zaradi vremenskih razmer
- Obarvanost dvobarvnih sort (predvsem standardnih klonov) je v vseh nasadih (z ali brez protitočne mreže) slaba in plodovi potrebujejo predvsem temperaturne razlike med dnevom in nočjo vsaj 10 – 15 °C.
- Obiralna okna posamezne sorte jabolk bodo v večini nasadov ozka, le 3-5 dni. In ker bo pri večini rdeče obarvanih sort jabolk obveznih več obiranj, najmanj 2-3 krat, saj je letošnje cvetenje jablan vseh sort potekalo najmanj 3- 5 tednov, bo za ohranitev potrebne polične kakovosti v času skladiščenja, zahtevnejše tudi optimalno polnjenje hladilnih komor in vzpostavljanje potrebnih režimov hlajenja.

Obiranje:

- skupina zlati delišes (klon reinders) se bo v Podravskem rajonu za začelo po 11. septembru,
- skupina jonagold pa po 13. septembru.

Priporočene vrednosti najpomembnejših parametrov kakovosti so namenjene dolgotrajnemu skladiščenju. V kolikor so jabolka namenjena takojšnji prodaji, jih je potrebno obrati v času užitne zrelosti (nekoliko kasneje, ko še nekoliko padejo kisline in trdota, ter se še razgradi škrob in še bolj razvijejo arome).

